

- консервативна модель (середньоевропейські країни);
- ліберальна модель (мінімальні соціальні зобов'язання держави в Великобританії);
- субінституціональна модель (країни Середземномор'я).

Схожий поділ проведено і відповідно до звіту італійського дослідного інституту IARD, де європейські моделі молодіжної політики також можна розділити на чотири категорії (табл. 1), що відповідають видам певних режимів.

Проте, вони і в даному випадку визначаються відповідно до найбільш важливих характеристик молодіжної політики [1, 2]:

- універсалістських модель;
- протекціоністська модель;
- модель на базі громад;
- централізована модель.

Таким чином, можна відзначити існування великої кількості підходів до державного управління молодіжною політикою, які можна об'єднати в кілька типових моделей, спільним для яких є те, що молодь розглядається як громадський ресурс, з допомогою суспільство може розвиватися найбільш ефективно.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Краснопольська Т. М. Європейські моделі молодіжної політики та перспективи для України. *Donni*. Url: <http://jpl.donni.edu.ua/article/download/7357/7381>
2. Подобед Н. В. Міжнародний досвід реалізації молодіжної політики та можливості його застосування в Україні. *Економіка та держава*. 2011. № 9. С. 125–127.
3. Сторожук Р.П. Зарубіжний досвід реалізації молодіжної політики. *Державне будівництво*. 2007. № 1(1). *Nbuv*. Url: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu_2007_1%281%29__51
4. *Youth Transitions, Youth Policy and Participation – State of the Art Report*. 2002. P. 29

**Лісничка Вікторія Едуардівна, магістрантка,
Синиця Світлана Михайлівна, к.е.н.,
доцентка,
доцентка кафедри управління та
адміністрування**

ХАРАКТЕРИСТИКА ЗМІН В СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ДІТЕЙ В УКРАЇНІ

Соціальний захист є однією з основних функцій держави, головним завданням якої є соціальний захист дітей, тобто створення належних умов для фізичного, інтелектуального та духовного розвитку дитини й підготовка до самостійного життя. Повний і всебічний розвиток особистості дитини, створення необхідних умов для реалізації та захисту її прав і свобод – пріоритетне завдання будь-якої сучасної демократичної та правової держави.

В Україні заходами забезпечення охорони дитинства передбачене належне виконання батьками своїх обов'язків, щодо виховання та розвитку дітей. Сім'я основним та необхідним середовищем для виховання дитини та її розвитку, оскільки саме в сім'ї формуються у дитини цінності, їх цілісна система, норми поведінки, розуміння відповідальності людини як особистості й громадянина своєї держави.

Сьогодні серед багатьох сімей існують проблеми, які умовно можна окреслити як «складні життєві обставини». Багато дітей страждають в прямому розумінні цього слова, адже родини просто не приділяють увагу своїм дітям, тим самим зникає їх вклад в розвиток дитини, формування маленької особистості у суспільстві.

Щороку велика кількість дітей залишається взагалі без батьківського піклування, підставою тому є вищенаведене поняття – складні життєві обставини. Саме через безвідповідальне ставлення батьків до своєї дитини у виконанні своїх обов'язків у деяких сім'ях, жорстоке поводження із дітьми, вживання алкоголю, наркотиків, виникають проблеми розвитку дітей та їх подальшу адаптацію у суспільстві. Все частіше можна почути такий термін, як «соціальні сироти». Причинами цього явища є, по – перше, у системі соціального захисту дітей та молоді повинна бути реалізація соціально-економічної політики, яка має діяти на забезпечення стабільності соціального розвитку у суспільстві. Це має бути свого роду дієвий механізм, що перш за все несе захист сім'ї від соціальних ризиків.

По – друге, розуміючи, що такий механізм за певних причин у нашій державі не завжди діє та може бути не ефективним, захист та підтримка таких особливих сімей, знижує потенційну можливість усунення певних ризиків у родині зі складними життєвими обставинами, а саме жорстке поводження з дітьми, алкоголізм та наркотична залежність батьків, залишають у сприйнятті дитиною навколишнього середовища негативний вплив, що підштовхує та дає приклад сприйняття життя й поводження у суспільстві таким самим чином.

Відповідно до складу ситуації, що супроводжується соціальними, економічними, психологічними причинами, більшість дітей при наявності у них родини залишаються «соціальними сиротами», до яких можна віднести безпритульних і бездоглядних дітей, тих що перебувають на вулиці [4].

Якщо брати до уваги існуючий механізм захисту дитинства в державі, то можна сміло казати про те, що проблеми соціального захисту в Україні залишаються у порядку денному. Отже, актуальним є визначення напрямків, дій та заходів щодо профілактичної роботи серед населення та забезпечення як можна ширшого кола державних зобов'язань щодо повного забезпечення дітей-сиріт, дітей позбавлених батьківського піклування.

На сучасному етапі розвитку соціального захисту дитинства, в Україні запровадженні програми з захисту дітей. Взагалі, в 2017 році в Україні розпочалась деінституціалізація - 9 серпня 2017 року урядом було схвалено

Національну стратегію реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017 – 2026 роки і план заходів з реалізації її I етапу, розглядаючи цю стратегію як процес реформування закладів заради реалізації права кожної дитини на проживання в сім'ї, отримання нею родини, в якій повною мірою будуть забезпечуватись інтереси дитини [1].

Ситуація у сфері захисту дітей ускладнюється існуючими сьогодні в Україні політичними та соціально-економічними проблемами в Україні. В контексті соціально-економічної трансформації та проведення військових операцій на частині території України питання захисту дітей та надання їм високої якості та ефективних соціальних послуг мають особливе значення. Діти - це певні показники, які визначають рівень суспільства та розвиток, стан безпеки та рівень соціального ризику; діти дуже чутливі до будь-яких змін, що відбуваються в суспільстві. Наразі триває перший етап реалізації стратегії - створення регіональних планів. Кожен регіон готує власний план реформування, для цього потрібно провести оцінку наявності послуг та потреб в громаді, наявних інтернатних закладів, кількості дітей в закладах, проаналізувати причини їх потрапляння до них, щоби зрозуміти, які потрібні послуги, щоби жодна дитина не перебувала в інтернатному закладі [1].

Отже, скорочення кількості дітей серед населення викликає занепокоєння: у січні 1991 року кількість дітей в Україні складала 13187 177 осіб, але скоротилась до 7 609 297 станом на 1 січня 2018 року. (рис. 1) Україна зараз посідає 186 місце з 226 країн у світі за показником народжуваності і 13 місце у світі - за показником вимирання нації.

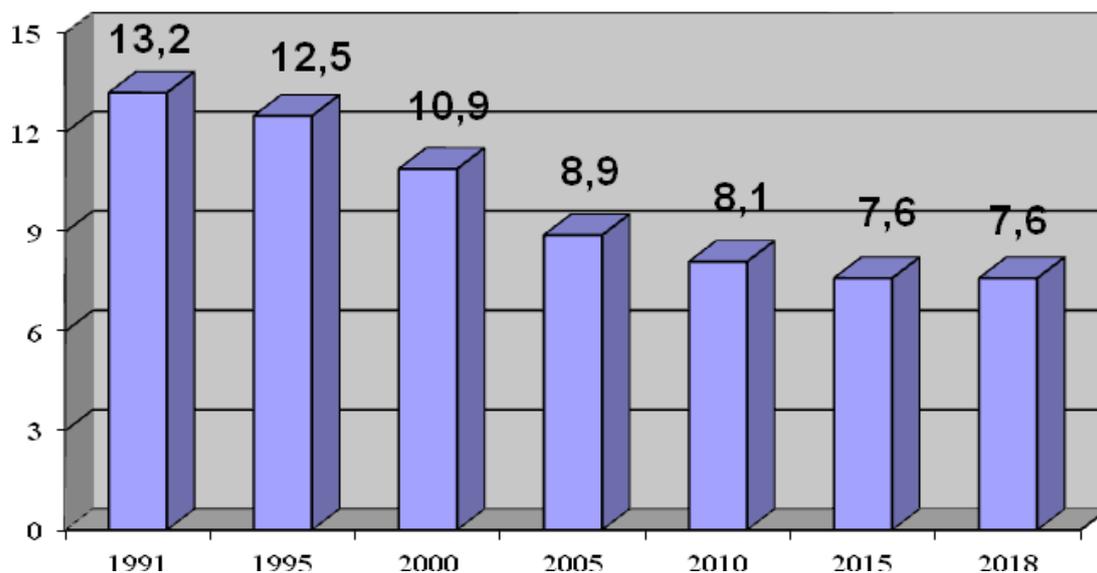

Рис. 1. Кількість дітей віком до 18 років (млн. осіб)

Взагалі, якщо говорити про стан вирішення цієї проблематики в Україні в цілому, то згідно з даними державної статистичної звітності кількість дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, які перебувають на первинному обліку за різними категоріями сирітства, на 01.01.2018 становила

71566 дітей, 21587 – дітей-сиріт, 49979 – дітей, позбавлених батьківського піклування.

У медичних, навчальних, виховних закладах, інших закладах або установах, в яких проживають діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування – 4413 дітей, у закладах соціального захисту дітей – 572 дитини.

В системі соціального захисту населення функціонує 44 будинки- інтернати із загальною кількістю вихованців/підопічних 5692 особи, з них 1952 дитини віком (від 4 до 18 років), які мають особливі освітні потреби. Відповідно до розподілу дітей за родинним станом із загальної кількості дітей мають відповідний статус, зокрема дитини-сироти – 120 осіб, дитини, позбавленої батьківського піклування – 807 осіб.

Станом на 31.05.2018 усиновлено громадянами України 471 дитина- сирота та дитина, позбавлена батьківського піклування, іноземними громадянами – 133 дитини. В Україні станом на 31.03.2018 функціонує 1039 дитячих будинків сімейного типу, в яких виховується 6 929 дітей та 3 646 прийомних сімей, в яких виховується 6 863 дитини. У прийомних сім'ях та дитячих будинках сімейного типу виховується 13 792 дитини. У сім'ях опікунів, піклувальників виховується 51 204 дитини-сироти та дитини, позбавленої батьківського піклування. Загалом сімейними формами виховання охоплено 64 996 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Останнім часом, якщо говорити про регіональний аспект виконання зазначеної вище Стратегії, в межах Донецької області відбувається зменшення чисельності серед в категорії дітей, що в Донецької області становить 638 тис.343 особи. Зменшення чисельності дитячого населення склало 18 тис. 544 особи, у процентному відношенні це 2,8% [3].

На початок 2020 року в області було зареєстровано більше ніж 553418 осіб вимушених переселенців, з них 69726 дітей. За таких обставин кожна восьма дитина, потребує допомоги та підтримки держави. За результатами моніторингу можна виділити серед внутрішньо переміщених осіб 308, які мають статус дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування (291 – з Донецької області, 17 – з Луганської області).

За 2018 рік спостерігається збільшення кількості дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, на 40 осіб або 0,8%. За статистичними даними служб у справах дітей області загальна кількість дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського, що перебувають на первинному обліку відповідних служб, складає 4749, з яких біологічних сиріт – 1558, або 33 %.

Відсоткова чисельність дітей що набули статус «діти – сироти», при наявності в них батьків, складає наступну картину: 80% дітей, батьки яких нехтували батьківськими обов'язками, вели асоціальний спосіб життя у зв'язку з цим їх позбавили батьківських прав; 5% дітей, батьки яких покинули у пологових будинках, медичних закладах; 3% дітей, батьки яких визнанні судом безвісно відсутніми, померлими; 1% дітей, батьки яких визнанні судом

недієздатними, або таких, що з певних причин не можуть забезпечити належного утримання та догляду за дитиною; 6% дітей, батьки яких знаходяться у місцях позбавлення волі; 4% дітей, які відібрані у батьків без позбавлення батьківських прав. Відповідно до аналізу – 45 (-2) дітей постраждали від фізичного насильства, 3(+1) - від сексуального, 22(-2) – від психологічного. Загалом протягом 2018 року розглянуто 123 повідомлення про скоєння насильства в сім'ї над дитиною та 2 – поза сімейним оточенням. Одна дитина була вилучена із сім'ї у зв'язку із скоєнням фізичного насильства [4].

Здійснюючи захист дітей, яких було виявлено як постраждалих від жорстокого поводження протягом 2018 року, службами у справах дітей спільно з іншими суб'єктами, причетними до соціального захисту дітей, були вжиті наступні заходи соціально-правового характеру: 11 дітей отримали психологічну допомогу; 3 медичну допомогу; 56 комплексну допомогу; 55 осіб притягнуто до адміністративної відповідальності; 2 осіб притягнуто до кримінальної відповідальності. В судовому порядку захищені інтереси 7 дітей; 3 батьків позбавлені батьківських прав [6].

Служби у справах дітей прийняли до вжиття заходи, щодо захисту дітей, які зазнавали насильницькі дії в сім'ї та поза її межами - 3 отримали психологічну допомогу; 27 отримали комплексну допомогу; 4 дітей було вилучено з сімейного оточення. За скоєння насильства над дитиною: 17 дорослих осіб притягнуто до адміністративної відповідальності; 2 дорослих осіб притягнуто до кримінальної відповідальності; 7 дітей направлено на обстеження до закладів охорони здоров'я, в судовому порядку захищені інтереси 1 дитини.

Отже, проаналізовано існуючі умови функціонування існуючої в Україні системи соціального захисту населення. Зокрема, наголошено, що особливістю в Україні є участь недержавних організацій в вирішенні питань соціального захисту дітей та допомоги сім'ям, що знаходяться у складних життєвих умовах. Проведено аналіз статистичних даних соціального захисту в країні в цілому, визначено динаміку контрольних показників та тенденції потреб населення в сфері соціального захисту дітей.

Таким чином, оскільки діти складають найбільш перспективну для розвитку країни частину населення, необхідно забезпечити їх безпеку та розвиток в рідній країні. Забезпечення всебічного превентивного контролю питань захисту дітей в усіх сферах діяльності сприятиме посиленню захищеності дітей, що допоможе зменшити ризики неефективного функціонування механізму соціального захисту дітей в Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Позитивний досвід надання соціальних послуг в країнах Південно-Східної Європи. Субрегіональне бюро МОП в Москві. URL: http://www.ilo.org/public/russian/region/eurpro/moscow/info/publ/rus_socserv_delivery_part.pdf
2. Інтернет ресурс – Режим доступу : <https://changeonelife.ua/ua>
3. Інтернет ресурс – Режим доступу : <http://patronat.in.ua>
4. Інтернет ресурс - Режим доступу : <http://ssd.dn.gov.ua/prevention-social-orphanage/>

5. Інтернет ресурс - Режим доступу : http://www.lvivacademy.com/download_2018/stan.pdf
6. Інтернет ресурс - Режим доступу : <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=1048>
7. Стан та перспективи соціальної безпеки в Україні: експертні оцінки [Текст]: монографія / О. Ф. Новікова, О. Г. Сидорчук, О. В. Панькова [та ін.] / Львівський регіональний інститут державного управління НАДУ; НАН України? Інститут економіки промисловості. — К.; Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2018. — 184 с. — ISBN 978-617-644-037-6.

Качур Лілія Василівна, магістрантка,
Жекало Ганна Іванівна, к.пол.н.,
доцентка кафедри управління та адміністрування

ПРОСТОРОВІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ВЗАЄМОДІЇ В СИСТЕМІ Е-УРЯДУВАННЯ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ

В контексті аналізу сутності е-урядування варто визначити рівні та просторові характеристики його запровадження. Серед основних видів взаємовідносин у системі електронного урядування можна виокремити наступні: G2C (government to citizen) - "уряд - громадяни", G2B (government to business) "уряд - бізнес", G2G (government to government) "уряд - уряд", C2G (citizen-to-government) – «громадяни-уряд»; B2G (business-to-government) – бізнес для уряду; G2N (government-to-nonprofit) – уряд- неурядові організації; N2G (nonprofit-to-government) – неурядові організації-уряд; G2E (government-to-employee) уряд-державні службовці [2]. Спробуємо проаналізувати їх сутність.

Уряд - громадянин (G2C) – модель відносин, основною ціллю якої є полегшення взаємодії громадян із органами влади, зменшення часу на здійснення процесу надання інститутами влади управлінських послуг, надання можливості громадянам брати участь у прийнятті рішень, а також полегшення цих процесів через використання Інтернету. Така модель відносин дає можливість громадянам отримати вигоду від ефективного надання великого спектру державних послуг, розширює доступність державних послуг з одного боку, та покращує якість послуг, з іншого. Також громадяни отримують право вибору щодо часу, місця та технічних можливостей взаємодії з урядом.

Громадянин - уряд (C2G) – модель відносин, яка особлива важлива в контексті розвитку «нових медіа» і дозволяє уряду реагувати на позицію громадськості, примати рішення відповідно до запитів чи коментарів населення а також здійснювати комунікацію владних структур із громадянами.

Уряд - бізнес (G2B) – рівень відносин, що дозволяє активно керувати ініціативами електронних транзакцій, наприклад, електронної закупівлі та розробки електронного ринку для урядових покупок і здійснювати урядові закупівлі через електронні засоби обміну інформацією. Основна мета такої моделі відносин - скоротити число бюрократичних процедур, заощадити час, зменшити експлуатаційні витрати та створити більш прозоре ділове середовище